

2. Temsilden Hakikate:

İşte ey nefs-i serkeş! Bil ki o iki yolcu, biri mutî-i kanun-u İlahî, birisi de âsi ve hevaya tabi insanlardır. O yol ise hayat yoludur ki âlem-i ervahtan gelip kabirden geçer, âhirete gider. O çanta ve silah ise ibadet ve takvadır.

Hayat, tarafsız bir yolculuk değildir. İnsan, doğduğu andan itibaren istemese bile bir yolcudur. Bu yol, âlem-i ervahtan başlar; dünya menziline geçer; kabir kapısından girer ve mutlaka âhirette nihayete erer.

Bu yolculukta **asıl mesele yük değil, yük sanılan şeyin ne olduğudur.**

Müminin çantası ibadet, silahı ise takvadır.

İbadet ve takva, nefse ağır gelir; fakat gerçekte **kalbi binlerce korkudan, ruhu sonsuz endişelerden kurtaran birer rahmet vesilesidir.** Silah gibi görünen iman ise insanı düşmansız bırakır; çünkü her şeyi dost ve hizmetkâr hâline getirir.

Buna karşılık, ibadeti terk eden insan zahiren hafifler; ama **sahipsiz kaldığı için her şeye muhtaç, her hâdiseden korkar.** Kimseye boyun eğmediğini zannederken, aslında herkese minnet eder hâle düşer.

Demek ki:

- **İbadet** = Zahiren külfet, hakikatte **hürriyet ve saadet**
- **Fısk ve sefahet** = Zahiren rahat, hakikatte **esaret ve helâkettir.**

Bu temsil, nefsin aldanışını bozup hakikati gösteren bir aynadır: **Yük sandığımız şey bizi taşıyor; kurtuluş sandığımız şey bizi eziyor.**

İbadetin çendan zahirî bir ağırlığı var. Fakat manasında öyle bir rahatlık ve hafiflik var ki tarif edilmez. Çünkü âbid, namazında der: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ Yani “Hâlık ve Rezzak, ondan başka yoktur. Zarar ve menfaat, onun elindedir. O hem Hakîm’dir, abes iş yapmaz. Hem Rahîm’dir; ihsanı, merhameti çoktur.” diye itikad ettiğinden her şeyde bir hazine-i rahmet kapısını bulur, dua ile

çalar.

İbadetin Zahirî Ağırılığı, Hakikî Hafifliği

İbadetin zahirde bir külfeti vardır: beden yorulur, nefis zorlanır, vakit ayrılır. Fakat bu zahirî ağırlık, **manadaki eşsiz hafifliğin perdeden ibaret olan yüzüdür**. Çünkü ibadet, insanı yalnızlıktan kurtarır; sahipsizlik vehmini yıkar; yükleri omuzdan alıp **imanın emniyetine teslim eder**.

Âbid, namazında şu hakikati ilan eder: **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**

Yani der ki: **“Hâlık da Rezzak da O’dur. Zarar ve menfaat O’nun elindedir. O Hakîm’dir; abes iş yapmaz. O Rahîm’dir; rahmeti ve ihsanı nihayetsizdir.”**

Bu itikad, insanın dünyaya bakışını kökten değiştirir. Artık âbid için hadiseler başıboş değildir; korkular sahipsiz değildir; musibetler anlamsız değildir. **Her şey, bir hikmetle gelir; her hâdise, bir rahmet kapısını saklar.**

İşte bu yüzden âbid: Sebepler önünde ezilmez, insanlara minnet etmez, gelecekte korkmaz, hadiselere isyanla değil, teslimiyetle bakar.

Çünkü bilir ki: Her şeyin anahtarı O’nun elindedir. Ve dua, o anahtara uzanan en kısa ve en emniyetli yoldur.

Bundan dolayı ibadet, bedene zahmet; **kalbe istirahat**, ruha ferahlık, vicdana emniyettir. Yük gibi görünen namaz, hakikatte **hayatın ağırlığını taşıyan bir dayanak** olur.

Demek ki ibadet, insanı yoran bir vazife değil; **hayatı hafifleten ilâhî bir rahmettir**.

Hem her şeyi kendi Rabb’isinin emrine musahhar görür, Rabb’isine iltica eder. Tevekkül ile istinad edip her musibete karşı tahassun eder. İmanı, ona bir emniyet-i tamme verir.

Bu itikadın tabîî neticesi şudur: Âbid, artık kâinatta **başına buyruk, sahipsiz hiçbir şey görmez**. Her şeyi kendi Rabb’inin emrine musahhar bilir. Rüzgârı, hastalığı, ölümü, rızkı, düşmanı ve dostu hep **aynı kudretin tasarrufu altında** müşahede eder. Böyle olunca kalbi, sebepler arasında parçalanmaz; doğrudan Rabb’isine iltica eder.

Tevekkül ile **istinad** eder; yani gücünü kendi zayıf nefsinden değil, **sonsuz kudretten alır**. Bu istinad sayesinde musibetler onu yıkmaz, korkular onu dağıtamaz. Her bela karşısında,

imaniyla bir **tahassun** eder; sanki sağlam bir kaleye girer gibi Rabb'inin rahmetine sığır.

İşte iman, bu noktada kuru bir bilgi değil; **hayatı kuşatan bir emniyet sistemi** olur. Âbide tam bir güven verir:

Gelecekte korkmaz, geçmişe takılmaz, içinde bulunduğu hâlde boğulmaz. Çünkü bilir ki: İşi gören O'dur, hükmü veren O'dur, neticeyi tayin eden O'dur. Bu sebeple iman, sahibine yalnız ahirette saadet değil; **dünyada da emniyet-i tâmm** verir.

Hem misaldeki adam gibi korkmaz. Çünkü o adam, kendini sahıpsiz zannetmişti; her şeyi başına buyruk, düşman ve tehditkâr görüyordu. Çantasız ve silahsız çıktığı için **her seste titriyor**, her gölgede ürküyordu. Korkusu eşyanın çokluğundan değil, **dayanağının yokluğundandı.**

Demek ki korku, çok düşmandan değil; **sahıpsizlik vehminden** doğar. İman ise o vehmi kökünden keser. Bu yüzden mü'min, misaldeki adam gibi her şeyden titreyen bir yolcu değil; **tevekkül ile yürüyen, emniyet içinde ilerleyen bir seyyah** olur.